

Janez Jalen | Razgledni hrast

Začetno poglavje iz novega dela: B o b r i. Povest iz pradavnih časov.

Spomlad je razživila zemljo. Pred obilno tremi lunami so južni vetrovi razlomili nepregledno planjavo ledu na obsežnem jezeru na nešteto plošč. Zginile so gazi, ki so vezale med seboj posamezna kolišča, spajale otoke s celino in vodile vsevprek, po dolgem in počez, da se je videlo z razglednikov današnje Ljubljansko barje kakor velikanska, redko pletena mreža, pripeta z mogočnimi hrasti, visokimi jelkami in še z raznovrstnim drugim drevjem na obkrožujoči obod hribov in gora naokrog. Ogrevajoča se voda je večji del plošč raztopila, dokaj pa sta jih noč in dan bučeči veter in komaj zaznavni tok zgnala na sever in jih nagrmadila v tesni, skozi katero se je jezero mimo strmo odsekanega hriba leno odtekalo po široko razlijajoči se Reki proti belim prodovom deroče Save. Voda v jezeru je narastla do vrha kolov, na katere so bile postavljene koče, in je pričela upadati šele, ko je nekatere že skrbelo, da prodre skozi tla in jih prežene s suhih ležišč v vlažne drevake, iz enega samega debla tesane in izžgane čolne, ki so se privezani ob kolišča pozibavali na motni vodi. Čez dan pa so tiho drseli po jezeru naokrog in morali dokajkrat po opravkih prepluti razdaljo med kolišči in trdino.

V oddaljeno jezero in močvirja so pričele priletati jate povodnih ptic, izmed katerih jih je bilo bore malo prezimilo v nezamrzlih tekočih vodah. Prikvakale so race, se pasle zjutraj na odprtih krajih, kasneje se pa spreletavale v tako nepregledno številnih rojih, da je njih perje poblestevalo, kakor bi vihar podil in razganjal od sonca osvetljene oblake. Veselo so prigagale sive gosi in se koj lotile valjenja. Rdečekrake štoklje so se čez dan prestopale po razmočenih tleh, na noč pa so odletele v goščo ogromnih brestov, kjer so si znašale gnezda. V raztegnjenih klinih so se pripeljali žerjavi in se razposajeno igrali na otokih blizu selišč. V samotnih plitvinah so se naselile čaplje. Na vodah so od jutra do večera ribarili požrešni vodni krokarji. V nepristopnih močvirjih so se zbirali vrečastokljuni, rožno barvasti pelikani, velikani med povodnimi pticami. Po jezeru pa so se mirno prepeljavali beli labodi.

Raznovrstnih manjših ptic, ki jih je v nekaterih krajih kar mrgolelo, bi pa nihče ne mogel pregledati in porazvrstiti. Posebno tem v pogubo so se v gozdovih in skalah ob robu jezera naselili veliki, srednji in mali krilati roparji.

V ločju in grmičju, v goščavah in dobravah pa so zapeli in zažvižgali zbori drobnih pevcev. Ob prvem zelenju se je oglasila tudi kukavica. Samci so kukali in prepevali, samice pa skrivoma podtikale lastna jajca v tuja gnezda, da jim ni bilo treba leči in se ukvarjati z odrejo požrešnih mladičev.

V jezeru in njegovih dotokih so se oddrstile ribe. Neštevilni mladi zarod je bogato preživljal številne jate povodnih ptic.

V tihih pomladnih nočeh je valovilo nad vodami in močvirji regljanje žab in uspavalo od dela in lova utrujene in od sonca ožgane prebivalce kolišč.

Rega, rega, rega, rega, rega, rega — — —

Zgodnji sončni žarki so obsijali vrh pred kratkim ozelenelega orjaškega hrasta na robu strmo odsekanega hriba nad odtokom plitvega jezera. — Stolp ljubljanskega gradu stoji dandanes tam. — Iz goščave je priletel pepelnatosiv, črnikasto progast in belo pikčast ptič, sedel na suho vejo in zakukal v jasno, od nočne nevihte izprano jutro.

Na široko izsekano jaso okrog razglednega hrasta je hotel pravkar stopiti po obrazu šele na kratko obrastel možki, kateremu so bili konec lanskega poletja koliščarji vzdeli ime Ostrorogi Jelen. Poprej so mu bili rekli Plamenolasec. Zaustavil je boso nogo in se prikrl. Izza leskovega grma je dolgo opazoval, kako se je prepevajoči ptič na veji sukal, se obračal na vse strani in skušal privabiti samico.

— — — Kuku, kuku, kuku, kuku, kuku gugugugu, je skončal samec in kakor roparski skobec odletel s hrasta onstran jase, kjer se mu je bila dražljivo zahihitala kukavica. Začel je pridušeno naglo vabiti: gugugu kvavava! samica se mu je pa nagajivo posmehovala in se mu umikala, da ga še bolj razvname. In ni odnehala, dokler ni priklicala nič manj uživanja željnega tekmeča. Sama se je brž spreletela na drugo drevo, oba samca sta se pa zapodila za njo, kdo jo prej dohiti. Strastna tekma je privabila tudi dokaj drobnih ptic. Zaletavale so se kar v vse tri kukavice od kraja, kakor bi hotele ubraniti, da bi bilo vsaj eno tuje jajce manj utihotapljeno v njihova gnezda.

Razburjeni glasovi in nagli frfot perutnic sta se oddaljila in utihnili. Iz grmovja pa je stopil na jaso visokorasli Ostrorogi Jelen. Kakor od bronca so se odbili sončni žarki od njegovih mišičastih rok in širokega golega hrbta. Na črni kozlovini okrog ledij pa so se zalesketale rosne kaplje, ki jih je bil mimogrede utrl raz liste v grmovju. V soncu se je zasvetlikala bronasta konica dolge sulice. Izza pasa mu je gledal roževinast ročaj bodala. Ob stegnu mu je opletala kamenita sekira. Prek hrbta pa sta visela lok in tul.

Ostrorogi je obstal, razširil svoje mlade prsi in globoko vdihnil gozdni zrak, kakor bi hotel preizkusiti njegove vonje. Ozrl se je naokrog in prisluhnil na vse strani. Le pesem ptičev je donela raz drevje in grmovje.

Jelenu se je obraz razjasnil. Znova je pogledal v vrh hrasta, kakor bi si želel, da mu preroški ptič nakuka še več sreče. Topotnil je z nogo ob tla in sam sebi glasno zatrdil:

»Ne, ne bom suženj!«

Snoči se je bil sprl z očetom, z mrkim Brkatim Somom. Očetu se je zahotelo postrvi. Ukazal je, naj mu jih gresta on in pa Neokretni Karp danes nalovit v potok, ki priteka v jezero izpod večernega sonca. Jelen si je drznil oporekati, da za tak otročji opravek ni treba dveh odraslih moških. Som ga je sršenasto pogledal in Jelen je popustil:

»Grem. Za veliko bronasto sekiro.«

Brkati Som je za hip pomislil. Potem je prikimal. Preden pa je utegnil spregovoriti, je zrastel Karp in zarjul: »Nak!«

Ostrorogi je planil pokonci. Somu in Karpu, bratu po očetu, po materi pa ne, obema je vrgel v brk, da je sekira prav za prav njegova. Oče njegove matere, Drzni Kozorog, jo je bil dal Brkatemu Somu v znamenje sprave. Razpor je bil pa nastal prav zavoljo njegove, sedaj že pokopane matere, Skalne Zvezde.

»Sekira bo moja. Jaz sem prvorojeni.« Karp se je potrkal na kosmate prsi.

»Khmm!« je revsnil Zvezde sin.

»Sekira moja. Ti pa meni pokoren,« se je naraščal Neokretni.

»Nikoli!«

»Kakor suženj mi boš.«

»Te rajši nocoj ubijem.«

Kdo ve, kako bi se bil prepir končal, da ni posegel vmes oče, Brkati Som. Obema sinovoma je ukazal obmolkniti. Vsem pa spat.

Razšli so se in ženske so zagreble žerjavico v pepel.

Jelen je spal s svojo odraščajočo sestro Kodrolasko v tesni kočici na koncu kolišča. Njegova mati je oba svoja edina otroka v njej rodila in ju vzredila. Bili so kakor družina zase. Mati je bila pred dvema zimama ob času obletajočega se listja umrla. Po njeni smrti Brkati Som njega in Kodrolaske ni podil drugam. Kakor bi se bal maščevanja Skalne Zvezde.

Ostrorogi je legel na rogoz in se odel s kožuhom. Svoje bronasto bodalo je vtaknil pod zglavje. Spal pa vso noč ni skoraj nič. Kuhala ga je jeza in dramila sta ga grom in dež, ki se je zlijal na streho iz ločja. Ob prvem svitu je vstal, tako tiho, da ni prebudil Kodrolaske. Opremil se je za na lov, se neopaženo izmuznil raz kolišče in tiho oddrsnel v drevaku proti trdini: »Naj gre Karp kar sam lovit postrvi. Če se je sprl z naselji onstran, naj se brani sam. Jaz ga ne bom več.«

Pa naj si je še tako dopovedoval, skrbelo ga je vseeno, kaj ukrene oče. Sam bi že nekako znal kljubovati. Som se pa lahko znosi nad Kodrolasko, ki bo vsak čas godna za možitev.

Ostrorogi Jelen je skrtil sulico, lok in tul v gost grm. Vrnil se je nazaj na jaso in obstal ob hrastu, čigar debela trije moški niso mogli obseči. Visoko je odskočil, vjel z rokami prvo vejo in se povzpел v sušeč se vrh zelene krošnje. Pogladi si je z razkrečnimi prsti razkuštrane, ognjenordeče lase. Pogledal je proti jutranjemu soncu. Zableščalo mu je. Zaslonil si je oči z dlanjo. Pred njim so se razprostirali nepregledni gozdovi. Zastrmel se je čez vrh Oblega hriba. V prostrani globeli naravnost tam čez si je bil priboril moško čast, sloves neustrašenega lovca in ponosno ime.

Lansko leto je bilo, ob času, ko so se raz trave že osipala semena. Jeleni so pričeli rukati. Pa ga je poslal oče, samega, naj gre pogledat, če ni morda ostrorogi orjaški jelen že spet prebodel in umoril kakega svojega tekmeča. Da pravočasno otmo kožo in meso zverjadi in smradu.

Mladec je vedel, da so doslej hodili oprezat na jelenje rastišče v Tihi globeli navadno po trije, gotovo pa dva. V svoji mladi drznosti pa ni maral reči za spremljevalca. Brata, Neokretnega Karpa, bi celo ne maral ne s sabo.

Še pred svitom se je Jelen odpeljal z drevakom. Pristal je na koncu globoko v trdino segajoče zajede. Skozi gozd je hodil proti vetru. Pazno in vedno pripravljen za skok. Zavoljo zverjadi. Bile so ga same oči in ušesa. In še z nosom je lovil vonje. Že iz daljave je začul močno, globoko in polnoglasno rukanje jelena. Hkrati s prvim soncem je pogledal v globel. V nos mu je udaril rezek dah pojajočih se košut. Pet jih je bilo. Orjaški ostrorogi jelen se je sukali med njimi. Bil je tako visok, da bi Plamenolasec ne mogel pogledati čez njegova pleča, če bi stopil obenj. Jelen je hotel pravkar zaskočiti najmanjšo košuto, pa se mu je zmaknila. Ostrorogi je zarukal iz polnih prsi. Noben tekmeč se mu ni odzval. Najraje je bil vse že ustraheval.

Drugi sin Brkatega Soma se je zaveroval v vrvenje jelenjadi. Nase je kar pozabil. Ni zaznal, kdaj se je sprevergel veter. Jelen je pa ujel njega v nos. Daleč naprej, naravnost proti mladcu, je stegnil z močnim rogovjem okrašeno glavo. Togotno je zarukal. Zabobnela je zemlja. S sklonjeno glavo in naprej štrlečim rogovjem je drvel orjak naravnost proti Ostrorogemu, ki se ni mogel več umakniti. Kakor bi ga bil navdihnil sam duh njegove umrle matere Skalne Zvezde, se je Plamenolasec bliskovito naglo široko razkoračil, z obema rokama poprijel sulico in jo nameril proti urno bližajoči se razjarjeni živali. Ta hip se je konica že zadržala v jelenov vrat in za njo skoraj pol vrbovega ročaja. Jelen je jezno zamahnil z glavo. Sulica se je prelomila. Drzni mladec je pa odletel skozi rogovje jelenu na pleča. Z roko se je ujel za grivo, se naglo obrnil in z vso močjo usekal s kamenito sekuro med roge. Jelen je pokleknil. Ostrorogi se je pa odgnal in poskočil za dve svoji višini daleč. Klecnil je, padel na roko, naglo vstal, niti ozreti se ni utegnil, in že je kakor maček urno prasn timer veje za život debele smreke. Ranjeni jelen ni prišel za njim pod drevo. Obležal je po strani na tleh. Globoko je hropel. Iz rane na vratu in iz gobca mu je pa lila kri.

Ostrorogi sam sebi ni mogel verjeti. On, ki ni dorastel še do polne moči, naj bi bil zmogel tega mogotca, ki se ga doslej nihče ni upal lotiti. Je pa le res. Komaj za lučaj sulice daleč od njega gospodar jelenjadi v Tihi globeli sunkoma brca, razkopava s parklji zemljo, da v kepah leti na vse strani, lovi zadnje dihe sape in poginja. Niti loka mu ni treba več napeti, da bi mu zadal nove rane. Skoraj se bo umiril sam od sebe.

Jelen je obležal nepremično. Počasi je splezal Ostrorogi s smreke. Ni še povsem zaupal silaku. Previdno se je bližal sekiri, ki je prej ni utegnil več pobrati. Jelena je obkrožil. Bal se je njegovih nog. En sam udarec bi ga utegnil ubiti, ali vsaj hudo pohabiti.

Pripravljen, da vsak čas odskoči, je edini sin Skalne Zvezde nekajkrat zdaleč udaril s topo stranjo kamenite sekire jelena v hrbet. Ni

se več ganil. Tedaj šele se je mladec povsem zavedel svoje zmage. Stopil je z nogo mrtvemu ostrorogemu orjaku za vrat, se prijel z okretno roko za krono njegovega roga, neokretno levico je pa prislonil k ustom in po Tihi globeli in po hribih naokrog se je razlegel zmago-slaven krik. Gozd ga je prav razumel in je za nekaj trenutkov utihnil in prisluhnil.

Sonce še ni prevozilo četrtega dela svoje dnevne poti, ko je v kolišču Brkatega Soma vedno odrivani sin Skalne Zvezde ponosno naznanil: »Ostrorogi jelen v Tihi globeli je mrtev. Ubila ga je moja roka.«

Naselje je veselo zahrumelo. Saj bo prihodnje dni mesa na pretek. In koža in kosti in črevesje in rogovje. Ne. Tega ne bodo razžagali in narejali iz njega sekire in kopače in osti za na sulice in puščice. Ne. Plamenolasec, ki mu odslej za naprej poreko Ostrorogi Jelen, si to znamenje težke zmage obesi nad vhod koč, v kateri še vedno spi s svojo sestro Kodrolasko, ki od samega veselja ne ve, kaj bi počela.

V vsem kolišču se je en sam držal mrko, Neokretni Karp. — Pritikljaj Neokretni mu je kolišče vzdelo zaradi tega, ker je vse delal z neokretno roko, ne pa z okretno kakor drugi. Levičen je bil.

Oče, Brkati Som, ni rekel nič. Niti pokazal ni, ali mu je prav ali ne. Začel je samo mirno in oblastno ukazovati in porazdeljevati delo, ki ga ni malo ob pospravljanju tako težkega plena.

Mimogrede se je zablislila Plamenolascu misel, če ga ni morda oče namenoma poslal samega na rastišče ostrorogega jelena, da bi ga divjak kakor slučajno napadel, prebodel in z nogami steptal. Ni se utegnil ukvarjati z njo. Preveč se mu je mudilo nazaj v Tiho globel.

Utrujeni so moški pod noč pripeljali odrtega in razsekanega jelena. Plamenolasec je vozil v svojem drevaku samo srce in rogovje premanega, katerega moč in srčnost bo prešla sčasoma v njega samega. Posamezen rog je imel dokaj parožkov. Enega več kakor pa je dvakrat vseh prstov na obeh rokah.

Ostrorogi Jelen se je obrnil na veji razglednega hrasta in pogledal prek v soncu lesketajočega se jezera proti Črni gori — Krim ji pravimo sedaj. — Blizu pod seboj je videl kolišče svojega očeta, Brkatega Soma. Kodrolaska je stala v sivkasti dokolenski haljici med vhomom njima v uporabo prepuščene koč. Zvijala si je skodrane svetle lase in jih spenjala s koščenimi in roževinastimi lasnicami. Nad njo je pa visela tršata lobanja z mogočnim rogovjem. Ostroroga je zamikalo, da bi sestro poklical, pa si je brž premislil. V drevak je pravkar poskočil Neokretni Karp. Doslej veselo razigrani obraz Ostroroga se je zresnil. Stisnil je ročaj bodala in trdo izrekel:

»Ne bom ti hlapec, Karp. Nikoli!«

Kakor bi iskal zaveznikov proti Neokretnemu, se je Jelen pričel ozirati po koliščih v jezeru. Najširnejše in najdlje od trdine je bilo tisto pod najvišjim soncem. V hribih za njim so se pele iz globokih sotesk strmo odsekane skale. — Proti Igu je gledal. — Tam bi bilo komaj kaj. So manj priljudni ljudje. Od tam je tudi doma Karpova mati, Ostrozoba Ščuka. In kolišče pod Črno goro. In dokaj drugih,

manjših. In spet veliko in najstarejše pod Plešivco. Zakriva ga otok spredaj, katerih je raztresenih za njim ravno še za vse prste na obeh rokah. V tem koncu jezera se je Ostrorogemu Jelenu zdelo vedno najbolj prijazno. Skozi gozdove tam zadaj je prehojena steza, ki pelje k brezmejnemu slanemu jezeru, kamor nekoč še pojde. Če prej ne, pa takrat, ko se osamosvoji. Spet je glasno spregovoril:

»Ne boš mi ukazoval, Karp. Nak!«

Ostrorogi Jelen se je okretno prestopil v krošnji hrasta okrog debela na vejo, ki se je košatila nad odsekano strmino daleč proti večernemu soncu. Ozrl se je v globočino pod sabo, kjer se je jezero izlivalo v Reko. Za hip mu je noga zastala. Postalo ga je sram, da okleva. Kaj, če bi ga kdo videl. Njega, Ostrorogega Jelena. Previdno je stopal po veji naprej, dokler se ni pod njim pošibila. Obstal je in razgrnil zelenje. Na neokretno roko je ugledal na prisébnem koncu jezera plitvino. Že neštetokrat jo je videl, preveslal in preplaval in brodil v njej, pa se nikdar ni domislil, da je kaj pripravna za novo kolišče. Čuvar dohoda v jezero po Reki navzgor bi bil. Morda ga je spet navdihnili duh umrle matere, ki je bila na to stran doma in leži sedaj pokopana ne daleč stran v suhem produ. Da, tam spodaj si kdaj zabije lastno kolišče. Prek plitvine je pravkar veslal v drevaku Karp. Jelen mu je zdaleč povedal, čeprav je vedel, da ga ne bo slišal:

»Neokretni! Tebi enak bom.«

Ostrorogi bi še rad pogledal v kraje, iz katerih je Brkati Som privedel njegovo mater za svojo drugo ženo. Za zapestje debela veja mu je zakrivala razgled. Segel je po kamenito sekiro, zamahnil nekajkrat in veja je padla v globino. Šele sedaj se je spomnil, da bi tega ne bil smel storiti. Vsem naokrog je bil mogočni razgledni hrast sveto drevo. Nobena sekira se ga ni smela dotakniti. Niti rezilo ne. Samo njegov oče, Brkati Som, je smel izsekavati razgledna okna. Za njim bo prešla ta pravica na Karpa, na prvorojenca.

Jelena je pogrelo. Namesto da bi se bal zavoljo prestopka nesreče, se mu je zdelo celo prav. Saj njega so za prvorojenstvo prav za prav ogoljufali. Mu je umrla mati vse povedala.

Pred dokaj leti je bilo. Skalna Zvezda je prignala pod noč k Savi napajat drobnico svojega veljavnega očeta, Drznega Kozoroga. Po toku navzdol je pridrsel dolg drevak. Več poraslih mož je veslalo v njem. Vodil jih je Brkati Som. Pristali so na prod. Neizkušena Zvezda ni zbežala. Da so prišli na zamenjavo blaga, je mislila. In da jim pokaže očetove šotore, kjer naj počakajo, dokler se moški ne vrnejo z lova, je mislila. Res je Brkati povprašal po očetu in moških. Ko je pa zvedel, da jih ni doma, je zgrabil Zvezdo okrog pasu, ji zatisnil usta in jo odnesel v čoln.

Vso noč so vozili. Polna luna jim je svetila. Da niso bili dobri veslači, bi se jim bil drevak razbil ob skalah. Proti jutru so zavozili v Reko. Bradači so se upeli in hiteli veslati navzgor proti toku. Še pred soncem so dospeli v jezero. Zvezda se je začudila veliki vodni planjavi. Brkati Som je pa skrnil brhko dekle v tesno kočo.

Drzni Kozorog in njegovi so Skalno Zvezdo dolgo iskali. Ne duha ne sluha ni bilo za njo. Že so mislili, da je utonila in da jo je odnesla Sava, ko je eden izmed Kozorogovih pastirjev zvedel zanjo. Kozorog je zbral svoje oborožene može. Po rodu in skozi gozdove jih je privedel k izlivu jezera. Pa je koj izprevidel, da bi nič ne opravil, ko niso imeli drevakov, da bi mogli napasti Somovo kolišče. Pričel se je pogajati. Saj kdovekaj ni bil več hud, ko je zvedel, da je Zvezda glavarjeva žena. Som se je pa opravičil, da je Zvezdo imel za sužnjo, in ni mislil, da je hči tako veljavnega moža. Vse na vrh jo je pa še drago odkupil. Visok sklad že izdelanih bobrovih kož je dal zanjo. V znamenje sprave sta si s Kozorogom zamenjala sekiri. Somova je bila kamenita, Kozorogova pa bronasta. Uverjen, da bo prvorojenec Skalne Zvezde za očetom glavar kolišča, je Kozorog odpeljal svoje bojovnike nazaj pod Snežne gore. Som je bil namreč svojo prvo ženo, Redkozobo Ščko, s katero je imel že tri otroke, dve deklici in Karpa, utajil.

Zvezda, ki je bila že noseča, je bila s poravnavo kar zadovoljna. Saj do takrat ni vedela za Ščko in Karpa. Ju je Som vedno prikriival. Zato se je kasneje čutila tem bolj ponižano in zapostavljeno. Somu ni bila rada pokorna. Sinu Plavolascu je pa pred smrtjo naravnost naročila, naj izpodrine Karpa. Kakor ve in zna. No! Prav sedaj je že posegel v njegove bodoče pravice, ko je odsekal vejo, ki je zastirala razgled na Snežne gore. Seveda! Brkati Som ne mara gledati v kraje, kjer bi njegova čast nič ne veljala. Ostrorogi je zagrozil s pestjo na plitvino, prek katere je drsel Karpov drevak:

»Ti že vrnem žalitev, Neokretni.«

Ostrorogemu Jelenu je kar odleglo. Prijel se je za tanjšo zgornjo vejo in se sklonil skozi okno, ki si ga je bil izsekal. Po Savi navzgor se je zagledal v venec gora. Nobeni ni vedel imena. Le tam zadaj, na najvišjem priostrenem vrhu — videl je Triglav — kamor nihče ne more, kakor mu je pravila mati — tam sta Grom in Blisk doma. Da, mora, mora, in skoraj pojde k rodu svoje matere. Od tam si tudi pripelje ženo.

Sonce se je prelivalo po skalah in plazovih oddaljenih gora. Ostrorogi Jelen se je pa počutil, kakor bi vanj nevidno prehajala moč in drznost mrtvega premaganca, od katerega je dobil ime. Stisnil je zobe:

»Karp! Jaz te pritisnem ob tla, ne ti mene.«

Jelen se je pomaknil nazaj k deblu. Spustil se je z vrha od veje do veje in z zadnje poskočil na tla. Hitro je poiskal sulico in lok in stekel po strmini navzdol proti jezeru. Mudilo se mu je loviti postarvi. Nalašč. Navkljub. Da osramoti Karpa, ki si sam ne upa zaveslati v potok izpod večernega sonca in veslari kakor negodno otroče okrog kolišča.

Čeprav še ni nič jedel, se Ostrorogi ni vrnil nazaj v kolišče. Že stakne kje kako gnezdo in izpije jajca.

Tiho je drsel Ostrorogov drevak proti Dolgi dolini med zelenimi hribi. Razgibana voda se je pa svetlikala v soncu, kakor bi kdo trosil v jezero lupine bisernih školjk.